

Roadmap aanpak Wapens en Jongeren

Overzicht van wat er nodig is om de problematiek van wapens en jongeren terug te dringen.

Het overzicht laat meteen ook zien hoe het fenomeen wapens en jongeren samenhangt met jeugdcriminaliteit en ondermijning, in connectie met andere maatschappijbrede problematiek zoals armoede, hybridisering, wantrouwen en polarisatie. Dit overzicht biedt een breed bruikbare checklist voor wat alle bij de problematiek betrokken partijen en individuen vanuit hun positie zouden moeten / kunnen doen

Dit overzicht is via diverse stappen samen met de betrokken partners ontwikkeld op basis van wetenschappelijke inzichten en praktijkinzichten.

Paars = hoofdoelen
Oranje (balken) = strategische lijnen bij hoofdoelen
Roze, oranje, groen en geel = subdoelen per strategische lijn
Grijs = subdoelen van de groen, oranje, geel en roze subdoelen
Blauw = acties vanuit aanpak Wapens en Jongeren of samen/raakvlakken met aanpak Wapens en Jongeren

In de roadmap wordt de term partijen veelvuldig gebruikt, hiermee worden onder meer actoren in het veiligheids-, zorg en sociaal domein bedoeld.

Verbeteren van de (preventieve) aanpak van het fenomeen wapens en jongeren

Het verminderen van wapenproblematiek onder jongeren tot 23 jaar

Minder incidenten waar bij jongeren met wapens bij betrokken zijn die de samenleving raken

A. Er is een goede en veilige basis voor jongeren

Een veilige thuishuistatie	Een veilige school/opkleding die jongeren perspectief biedt	Een veilige wijk
A.1 Ouders/verzorgers vervullen hun rol als opvoeders en bieden een veilige en stimulerende thuishuistatie aan hun kinderen	A.2 (Adequate) rolvervulling door onderwijsinstellingen	A.3 Jongeren vinden in hun wijk een veilige bedding

A.1.1 Ouders weten wat er (on- en offline) speelt bij hun kinderen en hoe ze kunnen handelen	A.2.1 Het is voor onderwijsinstellingen helder welke rol zij hebben en wat hierbij van hen verwacht wordt	A.3.1 Er wordt gebruik gemaakt van de ogen en oren in de wijk
---	--	--

B. Er is weerbaarheid en (zelf)vertrouwen

Jongeren hebben (zelf)vertrouwen			Jongeren, ouders en onderwijsinstellingen zijn weerbaar (o.a. tegen wapens en wapengeweld)		
B.1 Jongeren hebben (lange termijn) perspectief door opleiding, werk of talentontwikkeling	B.2 Er zijn alternatieven beschikbaar voor jongeren	B.3 Geen stigmatisering van jongeren ook niet op basis van eerdere gedragingen	B.4 De (online) weerbaarheid van jongeren is verhoogd	B.5 Ouders/verzorgers zijn weerbaar en signaleren (wapen)problematiek bij hun kinderen	B.6 Onderwijsinstellingen zijn weerbaar en signaleren (wapen)problematiek bij hun leerlingen/studenten

om (verder) afglijden van jongeren in een kwetsbare positie te voorkomen, ze op het rechte pad te houden en te zorgen dat ze niet afhaken van de samenleving

B.1.1 Jongeren krijgen meer (zelf)vertrouwen, eigenwaarde, realistische doelen en zelfstandigheid. Hierdoor ervaren ze meer kansengelijkheid	B.2.1 Jongeren zijn voorzien van een constructieve dagbesteding en hangen dus niet op straat	B.3.1 Voorkomen dat jongeren door (ervaren) stigmatisering het criminele pad als enige optie zien en (kwets verder) afglijden	B.4.1 Jongeren zijn (on- of offline) weerbaar tegen negatieve beïnvloeding en verleidingen zoals het bezitten, dragen en gebruiken van wapens	B.4.2 Conflicten escaleren niet en resulteren niet in wapenincidenten	B.4.3 Jongeren zijn zich bewust van de consequenties van wapengebruik	B.5.1 Ouders/verzorgers zijn weerbaar en signaleren (wapen)problematiek bij hun kinderen	B.6.1 Onderwijsinstellingen en hun personeel zijn weerbaar en signaleren (wapen)problematiek bij hun leerlingen/studenten
---	---	--	--	--	--	---	--

C. Er is handelingsperspectief voor de betrokken partijen bij (wapen)problematiek onder jongeren

C.1 Er zijn handelingsperspectieven voor een aanpak die ook de digitale (leef)wereld omvat waardoor er geen handelingsverlegenheid is
--

C.1.1 Er is bewustzijn van de verveerheid van de digitale en fysieke wereld	C.1.2 Er worden handvatten geboden aan de partners om jongeren (ook online) hulp te bieden	C.1.3 Ketenpartners weten welke interventies ingezet kunnen worden	C.1.4 Er vindt kennisuitwisseling plaats	C.1.5 Partijen signaleren en adresseren knelpunten in de aanpak van (wapen)problematiek onder jongeren
--	---	---	---	---

D. De aanpak van wapens en jongeren is effectief doordat deze gericht is op het wegnemen/verminderen van de onderliggende factoren

D.1 Onveiligheidsgevoelens (individueel en op groepsniveau) worden weggenomen waardoor er bij jongeren geen gevoelende noodzaak bestaat voor het bezitten, dragen of gebruiken van wapens	D.2 Geen overlap tussen slachtoffer- en daderschap van wapengeweld onder jongeren	D.3 Wapens en wapengeweld zijn gedemoniseerd dus jongeren doen hierover niet stoer	D.4 Preventief en proactief optreden op onderliggende factoren (o.a. door (vroeg)signalering) wordt gestimuleerd waarbij gebruik gemaakt wordt van de ogen en oren, cultuur en krachten in de wijk	D.5 Het inzetten van (gezins- en/of) gedragsinterventies op het moment dat jongeren in beeld komen/zijn bij Halt of Justitie
--	--	---	---	---

D.1.1 Het veiligheidsgevoel onder jongeren groeit	D.1.2 Er is vaker sprake van een veilige omgeving waardoor jongeren geen behoefte voelen om een wapen te gebruiken of te hebben	D.1.3 Jongeren kunnen in hun omgeving met hun onveiligheidsgevoelens en (wapen)problematiek vaker ergens terecht, bijvoorbeeld bij een vertrouwenspersoon	D.2.1 Crashmomenten worden vaker benut zodat slachtofferschap niet overgaat in daderschap en visa versa	D.3.1 De norm dat het niet normaal is om een wapen te bezitten, dragen of gebruiken wordt op een passende en op de doelgroep aansluitende manier uitgedragen	D.3.2 Jongeren onder de 18 jaar kunnen geen wapens kopen	D.3.3 Er is geen verheerlijking van geweld en wapens in de mediawereld en online	D.4.1 Partijen zijn zich bewust van hun rol als mede-opvoeder en van hun verantwoordelijkheid voor een veilige omgeving en dragen hier zorg voor	D.4.2 Er wordt preventief en proactief gehandeld om incidenten rondom wapens en jongeren te voorkomen
--	--	--	--	---	---	---	---	--

Om effectief te zijn moeten de onderstaande acties aansluiten aan op de leefwereld van desbetreffende doelgroep

Ouders weten welke tools ze in kunnen zetten en waar ze die kunnen vinden (zie Nijl database)	Onderwijsinstellingen zijn zich bewust van hun rol als mede-opvoeder en van hun verantwoordelijkheid voor een veilige omgeving en dragen hier zorg voor	Vanuit het programma Preventie met Gezag worden verschillende interventies ingezet in van wijken met veel jeugdcriminaliteit	Ontwikkelen en uitvoeren weerbaarheids- en opvoedingscursussen voor ouders, onderwijsinstellingen en andere bij de problematiek betrokken partijen om hen bewust te maken van het belang van jongeren te allen tijde perspectief te bieden. Ook of juist als een jongere het verkeerde pad op lijkt te gaan of is gegaan	Jongeren worden ondersteund bij het vinden van een constructieve en passende dagbesteding zoals onderwijs/opkleding, werk, sport/recreatie, talentontwikkeling en re-integratie (zie Nijl database en Toolbox CCV)	De norm dat het niet normaal is om een wapen te bezitten, dragen of gebruiken wordt uitgedragen. Hiermee worden ouders, verzorgers, onderwijspersoneel en andere betrokkenen zoals rolmodellen benut	Invetten trainingen conflicttherapie voor jongeren (zie Nijl database)	Onderwijsinstellingen worden ondersteund bij educatie over de gevolgen van het bezitten, dragen en gebruiken van wapens. Hiermee wordt materiaal ontwikkeld en beschikbaar gemaakt dat deze gevolgen zichtbaar maakt	Ouders weten beter wat risico's zijn, herkennen deze en weten hoe ze moeten handelen wanneer ze iets signaleren en het gesprek aan kunnen gaan met hun kinderen en betrokken partijen	Ouders worden betrokken bij reclassificatiegesprekken nadat een jongere heeft vastgezet	Onderwijsinstellingen zijn zich bewust van hun rol in het voorkomen van (wapen)problematiek onder hun leerlingen/studenten, proactief handelen en het voorkomen van recidive	Het onderwijs heeft aandacht voor het geeft uitvoering aan vergroten van de weerbaarheid van leerlingen/studenten	Ontwikkelen en aanbieden handelingen op het gebied van leerlingen/studenten life skills aanleiden (vergroten van hun weerbaarheid)	De weerbaarheid van onderwijspersoneel wordt vergroot. Zij weten welke handvatten zij kunnen inzetten om hun leerlingen/studenten op het rechte pad te houden/krigen en worden gestimuleerd in de toepassing hiervan (Nijl database)	Onderwijspersoneel weet beter wat risico's zijn, herkennen deze en weten hoe ze moeten handelen wanneer ze iets signaleren en het gesprek aan kunnen gaan met hun kinderen en betrokken partijen (interventiematrix wapens en jongeren)	Onderwijspersoneel weet waar zij hulp kunnen krijgen als zij zich zorgen maken over een leerling/student	Ontwikkelen en toepassen van handvatten om in te spelen op de verveerheid van de digitale en fysieke (leef)wereld van jongeren	Onderzoek doen naar wapenproblematiek onder jongeren (bezitten, dragen en gebruiken) voor meer risicofactoren, (risicofactoren), motieven en succesvolle interventies en de implementatie hiervan (NCSO en Bureau Beke)	Toolbox wapens en jongeren (CCV) updaten, waar nodig uitbreiden en onder de aandacht brengen met handvatten en interventies die werken of kansrijk zijn (zie database Nijl en onderzoeken NCSO en Bureau Beke)	Ontwikkelen en faciliteren van een kennisuitwisselingsplatform (leerkrachten) om het netwerk te onderhouden, de handvatten van het rijk te monitoren en de kennis op (wapen)problematiek onder jongeren/jeugdcriminaliteit te verbreden	Ontwikkelen en onder de aandacht brengen van een signaalgroep voor knelpunten in de keten ten behoeve van (integrale) samenwerking en gegevensdeling	Ketenpartners weten waar zij hulp kunnen krijgen als zij tegen knelpunten in de (integrale) samenwerking en gegevensdeling aanlopen	Jongeren weten waar zij hulp kunnen krijgen als zij zich onveilig voelen	Stimuleren en onder de aandacht brengen van een wijlgement netwerk en aansprekbaar zoals de wijkagent, het buurtreis en vertrouwenspersoon in de wijk zodat jongeren dit weten te vinden	Ontwikkelen en onder de aandacht brengen van een (digitaal) laagdrempelig (vrijblijvend) aansprekbaar voor jongeren waar zij terecht kunnen met zaken als onveiligheidsgevoelens en (wapen)problematiek	Verkennen barrière gericht op het benutten van crashmomenten vanuit het barrièremodel wapens en jongeren: naargelang in het ziekenhuis na een wapenincident	Faciliteren en weerbaar maken van rolmodellen, ouders/verzorgers, onderwijspersoneel, andere professionals en betrokkenen in het bewustzijn van hun rol bij het uitdragen van de norm en vertonen van voorbeeldgedrag. Zij geven hierbij aan dat het normaal is elkaar op de norm aan te spreken	Verkennen of het Messemoratorium (verlooptijd van messen onder de 18 jaar) opportuun is mede in het licht van de onderliggende factoren van de wapenproblematiek onder jongeren	Invetten op bewustwording van artsen en influencers van de invloed van hun gedrag die leidt tot gedragsverandering, besef van hun voorbeeldfunctie	Verkennen mogelijkheden wenen wapencontent op online platforms	Partijen in de keten weten wie wat kan doen bij incidenten rondom wapens en jongeren (interventiematrix wapens en jongeren)	Invetten op bewustwording van artsen en influencers van de invloed van hun gedrag die leidt tot gedragsverandering, besef van hun voorbeeldfunctie	Bevorderen van kennis bij de ketenpartners en andere betrokkenen over het herkennen van en handelen bij risicofactoren en danger-signs	Ontwikkelen en beschikbaar stellen van een handreiking over signalering en daaropvolgende samenwerking van (wapen)problematiek onder jongeren en de onderliggende factoren (handreiking "Zo krijg je zicht op jongeren")	Ontwikkelen en onder de aandacht brengen van een laagdrempelige en eenvoudige mogelijkheid om problematiek rondom wapens en jongeren (anoniem) te melden (MMA)	Aansluiten bij de publiek private samenwerking met social media partijen (waaronder Google) om bij bepaalde zoekopdrachten ook advertenties van hulppunten te tonen	Partijen hebben aandacht voor en geven uitvoering aan het vergroten van hun weerbaarheid en de van jongeren ten opzichte van (wapen)problematiek van jongeren (Database Nijl en Toolbox wapens en jongeren)
---	---	--	--	--	--	--	--	---	---	--	---	--	--	---	--	--	---	--	---	--	---	--	--	---	---	--	---	--	--	---	--	--	--	--	---	---

E. Er is sociale controle en er wordt door alle betrokken partijen onderling (integraal) samengewerkt met ouders, onderwijsinstellingen en jongeren zelf

E.1 De integrale (online) aanpak en samenwerking tussen de organisaties onderling en met ouders, onderwijsinstellingen en jongeren zelf is versterkt

E.2.1 Gegevens worden gedeeld en er wordt over regionale grenzen heen samengewerkt	E.2.1 Er wordt bij de (integrale) samenwerking gebruik gemaakt van de ogen en oren in de wijk
---	--

Onderzoek doen naar (integrale) samenwerking tussen ketenpartners, onderwijsinstellingen, ziekenhuizen, slachtoffers en daders, ouders en jongeren	Ontwikkelen en verspreiden van een handreiking met signalen en daaropvolgende samenwerking naar sleutelfiguren/vertrouwenspersonen in de wijk (handreiking "Zo krijg je zicht op jongeren")
--	---

Faciliteren dat partijen elkaar weten te vinden en elkaar versterken in de aanpak

Er wordt een netwerkkaart gemaakt ten behoeve van de Toolbox wapens en jongeren met daarin per regio het werkveld en contactgegevens van de relevante organisaties
--

Detecteren en waar mogelijk wegnemen van belemmeringen voor gegevensdeling
--

Ontwikkelen en beschikbaar stellen handreiking gegevensdeling en modelconvenant (7-stappenmodel voor aanpak jeugdgroepen en bijbehorend modelconvenant)

Er zijn binnen de keten duidelijke afspraken over hoe het delen van gegevens mogelijk is en wanneer en waar dit moet. Hierbij wordt gebruik gemaakt van samenwerkingsspraken en convenanten om gegevens uit te wisselen

Partijen in de keten kennen de mogelijkheden van gegevensdeling binnen de AVG en kunnen deze benutten

Faciliteren van gesprekken tussen partijen om zo een gedeeltes verantwoordelijkheid te creëren en samen de stip op de horizon te selecteren voor verbinding en meer samenwerking (bijv. door ontwikkeling van kennisuitwisselingsplatform: Leerkrachten)
--